
Colon-carta-aleman-cat

Autor:

Data de publicació: 14-12-2022

TRADUCCIÓ DE L'ALEMANY AL CATALÀ EMPRANT IA, CORREGIDA PER M.C.

CARTA DE CRISTOFOR COLON D'HISPANIA

Una bella lectura d'algunes illes que recentment han estat trobades per al Rei d'Hispania, i que explica les grans meravelles que hi ha en aquestes illes.

El Capità de la Flota del Mar Cristofor Colon d'Hispania, va escriure al Rei d'Hispania sobre les illes del país de l'Índia, al riu anomenat Ganges, que flueix a través del territori de l'Índia cap l'Oceà Índic, les quals ha descobert recentment. Per trobar-les va ser enviat amb ajuda d'una gran flota del molt poderosíssim Rei anomenat Feran d'Hispania i també amb algunes prediccions sobre les illes.

- "I després que vaig haver sortit de la costa del territori d'Hispania, que s'anomena Columnes d'Hercules, o fi del món, vaig navegar en trenta-tres dies fins al Mar Índic. Allà vaig trobar moltes illes amb innumbrables pobles habitats. De totes elles he pres possessió clavant la Bandera del nostre Poderós Rei, i ningú es va resistir ni es va posar en contra en - cap sentit. La primera que vaig trobar, la vaig anomenar Divi Salvatoris -això és en alemany Salvador Diví, en record de la miraculosa Majestat Divina, que em va ajudar a fer-ho, i a la que els de l'Índia diuen GWANAHIM. l'altra la vaig anomenar la Concepció de la Mare de Déu, i a la tercera la vaig anomenar Fernandina, pel nom del nostre Rei. la quarta la vaig anomenar ILLA BELLA (hübsche insel). La cinquena Iohanna, i així li vaig donar a cadascuna el seu nom.

"Tan punt vaig arribar a l'illa anomenada Iohanna, vaig pujar per la costa cap a occident i vaig trobar l'illa tan llarga i sense fi, que vaig pensar que era un continent, i que era la província anomenada de Cataio. No vaig veure ciutats ni castells a la costa de la mar, excepte els careners d'algunes cases de camperols i graners i coses semblants, i amb els propis habitants no hi vaig poder parlar, perquè van fugir, quan ens van veure i vaig seguir navegant amb la intenció de trobar algunes ciutats i poblacions més grans.

"Però no vaig trobar res de nou, i vaig continuar el camí cap al nord contra el vent, de manera que vaig tenir la intenció de deixar-ho perquè feia fred i era la meu propòsit navegar cap al sud. Els vents bufaven fort, així que vaig navegar de tornada cap a orient, illa avall, fins que vaig arribar a un determinat port que havia marcat prèviament.

Allà vaig enviar a dos homes a terra ferma per preguntar si hi havia algun rei o alguna gran ciutat en el territori. Llavors ells van caminar tres jornades i van trobar innumerable gent i casetes petites. Però al poble no hi havia govern. Així doncs, van venir i em van portar les noves. Entretant, vaig entendre per alguns de l'Índia que havia capturat, que el territori era una illa.

"Així que vaig navegar costejant cap a llevant fins a cent set llegües, i des de la mateixa illa vaig veure una altra illa que era a l'orient a unes divuit llegües de distància, i li vaig donar el nom de Hispaniola. Després vaig continuar illa amunt cap al nord cent i vuitanta vuit llegües fins a l'illa que he anomenat abans, Hispaniola.

"Aquesta és l'illa més gran i més poderosa de totes elles, i té molts ports de mar, més que totes les altres que he vist en la cristiandat, i té tanta aigua bona que és una meravella. El terreny d'aquesta illa està format per muntanyes extraordinàriament altes i valls que són molt fèrtils i hi ha muntanyes tan boniques que un sent ganes de caminar, plenes de bells arbres d'un centenar de formes i tan formosos i alts que un pensa que arriben fins al cel.

"I crec que no perden el fullatge ja que ara a l'hivern estan molt verds, uns amb fruits, altres amb flors, i altres amb fulles verdes, igual que els nostres estan al mes de maig a Hispania, tot i que era novembre quan vaig passar per allà. i sentia

cantar les caderneres i pinsans i centenars d'ocells a les rodalies, en anar amunt i avall, també al novembre.

"A més a més a l'illa descrita hi ha sis o vuit classes de palmeres de dàtils, que són meravella de veure comparades amb les que hi ha al nostre país, molts altres arbres amb fruits i també plantes que produeixen mel de diferents formes. Igualment en el mateix país hi ha diversos minerals de metall, i a l'illa més amunt descrita hi ha molt bons camps per conrear blat -o el que es vulgui. i la major part de les aigües flueixen i porten or amb elles des de les muntanyes.

"Item a l'illa Iohanna creixen moltíssimes espècies i hi ha també molt mineral d'or i d'altres metalls, menys ferro. Vaig sentir dir que la gent en totes aquestes illes, siguin homes o dones, van nus com van néixer del ventre de la seva mare, excepte algunes dones que cobreixen les seves vergonyes amb el fullatge dels arbres i algunes amb una peça feta de llana.

"No tenen ferro ni acer ni armes de cap mena, i encara que és gent que sap defensar-se no tenen armament, sinó les canyes que creixen a l'illa. Aquestes estan afilades per davant o els fiquen puntes de fusta, i amb això es defensen, encara que no solen usar aquestes armes per atacar. Sempre que m'acostava a terra, tots fugien de mi i el fill del pare i no van fer mal a ningú. Així que em vaig mostrar bondados tant com podia i vaig donar el que tenia de bo i els vaig convèncer perquè parlessin amb mi. i d'aquesta manera van prendre confiança i em vaig guanyar la seva voluntat, i ja no es van amagar més de mi i dels meus com els havíem demanat.

"Fora de molt valor o de poc ens ho van donar, especialment quan jo o la meva tripulació els mostràvem alguna cosa com trossos de ceràmica trencada o de vidre trencat o també trossos de agulletes, la qual cosa els semblava extraordinàriament curiós i per això ens donaven el que demanessim

"A un amanier, que és un mariner, per una adoloriment li van donar en or el pes de tres ducats, i per les blanques noves li va donar un el valor de deu ducats, i ens van donar per això el que vam voler, quan els era estrany. I per una de blanca van donar de bon grat un sac ple de llana, i així fins a tal punt que per baules trencades de cadenes donaven el que els hi demanàvem o el que ells tenien com si fossin ximpls. En veure això, em va semblar que era suficient i que de continuar hauria estat injust.

"Llavors vaig ordenar al meva tripulació que deixessin d'agafar coses d'ells, i els vaig donar i vaig enviar milers de coses bones que portava amb mi. I ho vaig fer perquè sentissin el desig de convertir-se al cristianisme, i que tinguessin la voluntat d'estimar i servir a nostres Rei i Reina, així com a tota la Nació d'Hispania. Quan van veure tal cosa de mi, ens van donar tots els béns que els sobraven quedant-se únicament amb el necessari.

"No vaig observar en ells res d'ateisme ni culte als déus pagans, només que creuen que tot el fort i el bo és al Cel, i creuen cegament que jo he arribat amb aquesta Flota i amb aquesta gent i que vénen i vinc del cel, pel que em van rebre a tot arreu amb tan gran honor. Després van perdre la por i van veure que nosaltres no els faríem cap mal.

"Amb això es pot notar que no són ni ximpls ni bojós, sinó que tenen fins i tot una entesa molt subtil, i hi ha tals homes en aquell país que naveguen pel mateix mar, que és una meravella i donen bona resposta sobre totes les coses per les quals se'ls pregunta, excepte que no han vist gent vestida d'aquesta manera i que tingui una Flota semblant

Quan vaig arribar als territoris de l'Índia, i en la primera illa, vaig prendre per la força alguns homes perquè em donessin a entendre el que hi havia en aquells confins i països. Aviat ens van entendre, i nosaltres a ells per senyes i amb paraules, i quan vam poder entendre'ns, aquests homes em van ser molt útils. i fins avui els tinc amb mi, i no creuen sinó que venim del cel.

Tot i haver conviscut durant tant de temps amb nosaltres, no han canviat d'opinió, han estat sempre els mateixos homes de l'Índia que quan nosaltres vam arribar a les noves illes descobertes, van dir a la seva gent que nosaltres veníem del cel, així que ells mateixos van caminar casa per casa a les ciutats pròximes donant grans veus i van parlar i van escriure: Veniu veniu, homes i dones, perquè vegeu la gent del cel.

"Després que el seu cor va estar segur de nosaltres, van venir tots i no es va quedar ni pobre ni ric fora, i algú va portar amb si menjar i beguda, i ens van donar amb gran afecte del seu propi menjar.

"I tenen en totes les illes moltes embarcacions, que tenen la forma del vaixell de quatre bancs, uns grans i altres més petits, i són fets d'un sol tronc i fusta. És increïble amb quina rapidesa naveguen amb ells d'una illa a l'altra, i fan comerç a les illes i transporten les mercaderies en les mateixes embarcacions d'ací enllà.

"He vist també alguns vaixells, en els quals hi havia de vint a vint-i-vuit homes i cadascun manejava el seu propi rem.

"En totes aquestes illes descrites no he vist molta diferenciada en la manera de ser de la gent ni en els costums ni en la llengua, i tota ella opina que seria bona cosa que nostre senyor rei fes alguna cosa perquè els convertís a la nostra Fe, atès que ara estan desitjosos i disposats, segons he vist i entès per tots ells.

"Item quan vaig navegar cent vint llegües a la part dreta d'occident a orient pagant l'illa anomenada Iohanna, vaig pensar quin camí tan llarg, que vaig creure que aquella illa era més gran que Anglaterra i Escòcia juntes. Després, més enllà de la més amunt esmentada, a unes cent vint llegües em van quedar a la part d'occident dues províncies que no he recorregut. Una d'aquestes províncies es diu Andaman.

"Allà neix la gent amb cua. Aquestes dues províncies no han de tenir menys de cinquanta o seixanta llegües de llarg, segons em van donar a entendre els indis que portava amb mi presos, ja que ells coneixen sens dubte totes les illes.

Item Ptolemeu parla de províncies i illes en què hi ha gent que té cua i estan situades les illes en el mar Índic tres graus cap al sud al voltant del cercle central del cel, anomenat equinocci, i comptant en línia recta cent setanta-cinc graus d'occident cap a orient.

Si es vol es pot comptar també quantes llegües hi ha oquina distancia, ja que les esmentades illes trobades, junt amb la que els indis anomenen GUANAHIM, no les trobo amb aquest nom. No obstant això comprenc que estan situades en la latitud sud com la dita província i s'estenen en longitud cap a orient. Crec també que no estan molt lluny de la famosa illa anomenada Taprobana, des d'allà cap aquí, si de les mateixes illes escriuen els mestres igual que ho escriu el que va les va trobar.

Item, l'illa anomenada Hispaniola té molta més extensió que tota Hispània, passant per les Columnes d'Hèrcules, és a dir, el límit de la mar que hi ha entre la "terra ferma" fins Fuenterrabia a Biscaia, com es diu aquella província; això són unes dues-centes llegües de longitud, comptant deu llegües per dia de viatge.

"Després he viatjat cent vuitanta-vuit llegües d'orient a occident i vaig sotmetre a les illes ia tots els seus habitants en nom de Nostre senyor rei i tots estan ben atesos. I m'agradaria que Nostre senyor rei faci amb això com amb el seu Regne.

"L'illa Hispaniola està situada de manera que millor pot accedir que a cap altra per portar d'allí or i altres coses que també hi ha allà, i he pres possessió d'una gran ciutat, a la qual vaig donar el nom de Nativitat.

"A la mateixa ciutat vaig ordenar construir una fortalesa o castell, com es vulgui, i tinc la convicció que és segur. En ell vaig deixar gent amb arcabussos, artilleria i tota classe d'armes necessàries, a part de menjar per a tot un any i artesans experts que poden construir vaixells. I m'uneix tan gran amor i amistat amb el rei d'aquest país, un amor tan extraordinari que m'aprecia com si fos el seu germà, i sembla descartat que retiri el seu afecte cap a la gent que vaig deixar a la fortalesa, i en cas que volgués assetjar i causar-los mal, ni ell ni els seus ho aconseguirien, ja que no coneixen cap tipus d'armes, a part que és gent nua i, com he dit abans, tan temerosa com no hi ha al món. Segons això, amb només la gent que he deixat allà es podrien refer tots aquells països, si es volgués.

"Item: En totes aquestes illes no crec sinó que cada home en té prou amb una dona. Però al mateix temps permeten al rei i als seus caps tenir fins a vint dones. També em sembla que les dones treballen més que els homes, i no comprenc com cap d'elles tingui béns propis; cert que viuen en una comunitat especialment en relació amb les coses que han d'usar i menjar, i estan units els uns als altres amb molt d'amor.

"Item: Fins ara no he trobat cap gent guerrera i assassina o cap poble massa primitiu, tal com havíem pensat, més aviat és gent amb la qual es pot negociar i no són més negres que aquells que es troben a l'illa de Guinea, només que tenen els cabells arrissats com els moros negres. A les illes hi han grans muntanyes, on fa molt de fred a l'hivern, però els seus habitants suporten el fred per costum i amb ajuda de menjars als que posen unes espècies que produeixen molta escalfor.

"I no vaig poder trobar gent guerrera o assassina, a excepció de quan em vaig endinsar a l'Índia, on hi ha gent extraordinàriament salvatge que menja carn humana. Aquests tenen molts vaixells, amb els que viatgen d'una illa a l'altra de l'Índia, robant, saquejant i matant el que troben. La seva aparença no és diferent de la dels altres, excepte que porten els cabells llargs, tan llarg com les dones. I no fan servir armes sinó fetes de canyes que creixen al territori.

"Construeixen arcs, i amb ells es disparen uns contra els altres alguna que altra canya afilada a la punta, atès que no tenen armes de ferro o d'acer. Per la resta, no els tinc per més deslleials que els altres. Són gent que té alguna cosa a veure amb les dones de Mattivia, que hi ha a l'illa que queda a camí d'Hispania cap a l'Índia, en la qual no hi ha cap

home, sinó només dones, que no fan servir cap tipus d'armes a part dels arcs, com ja s'ha dit. Crec que són els que Ptolomeu anomena també antropòfags. Tenen aquest nom perquè també mengen carn humana i maten i roben als éssers humans, l'illa està situada no lluny de l'illa on viuen els que tenen cua i són gent més guerrera que els altres, ja que fan poc ús de la incontinença.

"L'illa en la que viuen les dones amb les que ells tenen relació, segons Ptolemeu va escriure, mesura dues-centes llegües de llarg i ample, i un cop l'any elles visiten als seus homes per després poder concebre. Llavors marxen altra vegada a casa seva. Si donen a llum a un varó, l'eduquen durant sis anys i l'envien després a l'illa on hi ha els homes. Però si tenen una nena, se la queden amb elles. Aquestes dones són més hàbils en la lluita i més virils que altres dones perquè rares vegades fan ús de la incontinença.

Item una altra illa que s'assembla a la Hispaniola. En aquesta illa hi ha gent sense pèl, i es troba allà or sense compte ni mesura. Per demostrar-ho, porto amb mi d'aquest or i riqueses així com gent d'algunes altres illes. Precisament aquesta gent està ara amb el Rei d'Hispania.

"Finalment, de tot això només vull ressaltar que he dut a terme el viatge i ara estic al camí de tornada. Així podria jo proporcionar al nostre Rei i a la nostra Reina tant d'or i plata com volguessin, amb una poca ajuda que em donessin amb vaixells i gent que vagin allà i carregar igualment moltes espècies conegudes. I cotó, tant com es vulgui tenir podrien portar.

"Item podria portar màstic, tant com es vulgui, del qual fins avui dia no se'n ha trobat més, excepte el que hi ha a Grècia, en una illa que es diu Quios.

"I pal àloe podria també portar, tant com es vulgui, i captius que són gent presa, tota la que es vulgui. I crec que s'ha trobat ruibarbre i canyella en branca a part de milers d'espècies. La gent que vaig deixar allà, de ella no ho sé tot encara, ja que no vaig estar ni em vaig quedar molt de temps en un lloc determinat per raó del temps i dels vents, ja que l'hivern em seguia a la meua esquena. de fet, hauria aconseguit haver navegat encara més si els vaixells i els mariners m'haguessin servit com era degut.

"El cas és que un hagués de creure que la intel·ligència i la força humana no haurien pogut experimentar o dur a terme això sense l'ajuda especial del Déu Etern, del Senyor, qui a tot aquell que segueix el seu camí dona victòria i ajuda, i en especial en coses magnífiques com aquesta que ha estat el meu viatge. Encara que alguns hagin parlat i escrit d'això, com els grans mestres Ptolemeu, Estrabó i Plini, els qui van arribar a entendre algunes coses, segons va dir i va escriure Ptolemeu, és diferent haver-ho vist o haver portat proves per creure-ho. Però molts escoltaran, quan es llegeixi aquesta història, i creuran que es tracta d'una faula inventada abans que la pura veritat.

"Doncs bé, Déu, el nostre Salvador, ha concedit aquesta victòria a nostres sereníssims Rei i Reina i als súbdits dels seus Regnes, del que ha tingut gran alegria la Cristiandat i donarà llaor i gràcies a la Santíssima Trinitat, amb diligència i altres bones obres per la gran abundància de prosperitat que ens vindrà d'això, quan tants pobles vulguin convertir-se a la nostra santa Fe, i pels esplèndids béns i riqueses que arribaran de les illes i terres descrites. Tot això no només afavoreix al Rei d'Hispania, sinó també a tota la Cristiandat.

"I és això el que ha succeït fins a la data d'aquest escrit, donat en el quinzè dia de febrer de l'any noranta-tres".

Traduït a l'alemany de la llengua "catalana" i del llatí a Ulm. I s'ha afegit alguna cosa d'ell que Ptolemeu i els altres mestres de la cosmografia ensenyen i escriuen. Doncs el que l'ha descobert ho va escriure abans que sobre això s'hagi escrit i abans que s'hagi donat notícia al Rei per emissaris. Això ha estat enviat sobre el que s'ha trobat.

Imprès a Estrasburg pel Mestre Tipògraf Bartolomeus Küstler l'any post Christum natum M.CCCC.XC.III (en el dia de Sant Jeroni)